

E-kağıt ve Xerox PARC

ÇETİN KAYA
KOÇ

PARC'ın başarısı, bazı teknolojileri herkesten önce bulmuş olmaktadır.

Xerox şirketinin Palo Alto Araştırma Merkezi (PARC), 70'li yıllarda bir çok bilgisayar teknolojisinin doğduğu bir yerdi. Örnekler: Fare, lazer yazıcı, Ethernet, grafiksel kullanıcı arayüz (GUI), bilgisayar kaynaklı renk. PARC'daki yaratıcı mühendislerden biri olan Nick Sheridan, iki tane önemli teknolojiye imzasını attı: Lazer yazıcı ve e-kağıt. Asıl amacı daha iyi bir bilgisayar ekranı yapmaktı. Alto bilgisayarlar için yapmak istediği bu ekran teknolojisi (adına gyricon, yani dönen resim deniyor) sonunda e-kağıt'ın temel teknolojisi oldu.

Bugün LCD ekran teknolojisi yüzünden e-kağıt yok olmuş durumda. Xerox şirketinin attığı yanlış adımlar yüzünden sadece e-paper değil, PARC'da geliştirilen birçok teknoloji Xerox içinde başarılı ürünlere dönüşemedi. Bir kısmı, yöneticilerin kendi aralarındaki kıskançlık problemleri yüzünden ana şirketten bir türlü kopamadı (spinoff olmadı) ve zaman içinde önemini yitirdi (çünkü zamanlama herşey-

dir). Diğerleri ise başkaları tarafından taklit edildi, belkide çalındı ve Xerox'a değil başka şirketlere yarar getirdi (örneğin, lazer yazıcı). PARC bile bugün artık Xerox şirketine ait değil.

E-kağıt'ın çekicilikten yoksun olması (sadece 2 renk var ve biri beyaz olmak zorunda) yayılmasına engel teşkil ediyordu. Bugün Sony ve bazı küçük şirketler e-book teknolojisini, LCD kullanarak pratik ve kısmi başarılı hale getirdiler. Nick Sheridan'in teknolojisi tamamiyle unutuldu.

PARC'ın başarısı, bazı teknolojileri herkesten önce bulmuş olmaktadır. Ancak bu aynı zamanda başarısızlık nedeni oldu. 100 tane çok akıllı adamı bir araya getirip, uygun çalışma ortamını hazırlayınca, çağ atlayan teknolojiler üretmek mümkün. Ancak bunları başarılı şirketlere ve uzun dönemli ürünlere dönüştürmek için sihirli bazı formüller gerekli. Teknoloji sahipleri bu formüller olmadan ticari olarak başarılı olamıyorlar.

koc@krip.to